

Starachowice
napędzamy rozwój

April 9, 2024

Культурний модуль

ВСТУП

Друга частина мовно-культурного модуля охоплює питання, пов'язані з широкою сферою культури, і розповідає про окремі культурні заклади та установи в Стараховіце, а також про людей, які зробили особливий внесок у польську культуру, як регіональну, так і національну. Важливо те, що вони сильно емоційно пов'язані зі своєю малою батьківщиною, з любов'ю згадують це своє «перше місце» на землі і завжди з радістю сюди повертаються. Деякі з них є Почесними громадянами міста:

<https://informacja-turystyczna.starachowice.eu/poznaj-starachowice/zasluzeni>.

У цьому модулі коротко охарактеризовано місцеві культурні установи:

Парк культури в Стараховіце, Музей природи і техніки ім. Яна Паздури, Муніципальна публічна бібліотека ім. Адольфа Дигасінського та два кінотеатри: Кінотеатр "Геліос" та кінотеатр "Культура", розташований у Парку культури.

Деякі з особистостей, які мають заслуги перед містом і є «обличчям» регіону, видатні представники польської культури, представлені Гжегожем Сайором у виданні під метафоричною назвою *«Коріння і крила»*. Історії людей, пов'язаних зі Стараховіце, Варшава 2013 р. Серед них **Януш Радек** (польський співак, актор музичного театру), **Конрад Імієла** (польський актор театру, телебачення і кіно, а також композитор, автор пісень і театральний режисер), **Анна Імієла-Щесняк** (художник по костюмах, фотограф за фахом), **Артур Ліпінський** (універсальний і талановитий перкусіоніст), **Томаш Кордеуш** (автор і виконавець оригінальних балад, а також композитор пісень та ілюстративної музики для радіо, телебачення, реклами), **Єва Ях** (співачка), **Анна Адам'як** (оперна співачка), **Кристина Янда** (видатна польська актриса театру і кіно), **Кароліна Комінек** (актриса театру і кіно), **Марек Баргеловський** (польський актор театру), **Марек Баргеловський** (польський актор театру, кіно і телебачення, режисер), **Катажина Баргеловська** (польська акторка театру, кіно і телебачення), **Радослав Павелець** (мовознавець, викладач Варшавського університету), **Гжегож Саджур** (журналіст, пов'язаний впродовж 26 років з польським публічним телебаченням).

Дещо ширше розглянуті постаті двох польських актрис, які належать до різних поколінь: **Кристини Янди** та **Кароліни Комінек**, письменника **Веслава Мисливського** та регіональних активістів: історика та громадського діяча **Александра Павелеца** та його дружини **Веслави Павелець**.

ВЕСЛАВ МИСЛИВСЬКИЙ

Веслав Мисливський - один з найвидатніших польських письменників другої половини 20 століття, почесний громадянин міста Стараховіце (з 2020 року).

Народився 25 березня 1932 року в Двікозах на Сandomirщині. До війни, у 1935-1939 роках, його батьки жили у Стараховіце. Саме тут Веслав Мисливський почав відвідувати початкову школу. Однак під час війни родина Мисливських жила поперемінно то в Стараховіце, то в Двікозах. Середню школу він закінчив у 1951 році в Сandomirі. Продовжив навчання на польській філології в Люблінському католицькому університеті, який закінчив у 1956 році. У 1955 році почав працювати в Народному видавничому кооперативі. У 1975-1990 роках керував щоквартальним журналом «Регіони».

Дебютував романом «Голий сад» (1967), за яким послідували ще два романи: «Палац» (1970) і «Камінь на камені» (1984) - надзвичайно важливі твори, тісно пов'язані з колом селянської культури і присвячені складним проблемам ідентичності сучасної людини. Його четвертий роман - «Widnokrąg» (1996), а також пізніші романи «Трактат про обстріляну квасолію» (2006), «Остання рука» (2013) та «Вушко голки» (2018).

У творчому доробку письменника також є драматичні твори: «Злодій» (1973), «Ключник» (1978), «Дерево» (1988), «Реквієм за хатньою робітницею» (2000).

За два романи письменник був двічі нагороджений літературною премією Nike (за «Widnokrąg» у 1997 році та «Traktat o łuskaniu fasoli» у 2007 році). Цей видатний прозаїк є лауреатом багатьох престижних літературних премій та відзнак, серед яких Літературна премія імені Владислава Реймонта, Літературна премія Гдині та Золотий скіпетр Польського фонду культури. Його твори були поставлені на театральних сценах, а також у Театрі телебачення та Театрі Польського радіо. Деякі також були екранізовані: «Через дев'ять мостів», «Палац», «Ключник», «Камінь на камені».

Письменник отримав почесні докторські ступені Свентокшиської академії в Кельце (17 травня 2007 року), Опольського університету (16 січня 2009 року) та Ягеллонського університету (12 травня 2022 року).

Романи Мисливського опубліковані в перекладах більш ніж десятком мов, зокрема англійською, іспанською, німецькою, французькою, івритом, голландською, литовською, італійською, угорською, турецькою та іншими мовами.

КРИСТИНА ЯНДА

Кристина Янда – видатна польська акторка театру і кіно, режисерка, авторка колонок і «Щоденників», співзасновниця і президентка Фондації культури ім. Христини Янди (з 2002 року). Вона стала художнім керівником двох варшавських театрів, заснованих її Фондом: Театру «Полонія» та «Ох-театру». Янда є однією з найвідоміших, найшанованіших, найпопулярніших і найталановитіших польських акторок ХХ і початку ХХІ століть. Вона має великий кіно- та акторський доробок. Отримала багато престижних нагород у Польщі та за кордоном.

Акторка народилася 19 грудня 1952 року в Стараховіце. Закінчила Державну середню школу мистецтв у Варшаві. Згодом вступила до Варшавської академії драматичного мистецтва, яку закінчила з відзнакою у 1975 році. Ще будучи студенткою, дебютувала на сцені Театру телебачення з роллю Маші у виставі «**Три сестри**» Чехова (1974). Того ж року вона також вперше зіграла в театрі в двох епізодичних ролях.

Дебютом Янди в кіно стала роль Агнешки у фільмі **Анджея Вайди «Людина з мармуру»** (1976). У наступні роки вона створила незабутні образи у трьох інших фільмах Вайди: «**Без знаку**» (1978), «**Диригент**» (1979) і «**Людина з заліза**» (1981). Інші її ролі в кіно пов'язані з фільмами «Границя» (1977), «Голем» (1979), «Декалог II» (1988), «Допит» (1982), «Моджеєвська» (1989), «Реверс» (2009), «Татарак» (2009) і «Спонсорство» (2011). Її фільмографія з 1976 по 2022 рік складається з 44 кіноролей.

Янда була актрисою театру "Атенеум" у Варшаві (1975-1987) та театру "Повшехни" у Варшаві (1987-2005), а також театру «Полонія» та театру «Ох-театр». Брала участь у багатьох театральних постановках, таких як «**Три сестри**», «**Дівочі обіцянки**», «**Марія Каллас**», «**Хто боїться Вірджинії Вул**», «**Пан Йовяльський**», «**Матері і сини**», «**My way**».

У 1995 році Янда дебютувала як кінорежисер, екранізувавши роман Анки Ковальської «Кісточка», в якому зіграла головну роль. Також була режисером численних театральних і телевізійних вистав.

З 1993 року займається театральною режисурою. Її режисерським дебютом стала постановка музичної п'єси «Малюнок на шклі» (1993, 2000 і 2004), пізніше вона також поставила вистави за творами Віткаци «Панна Тутлі-Путлі» (1997), «Пристрасть» (2005), «Урок стеपунання» (2005), «Стрибок з висоти» (2006) та інші.

З-поміж її численних кінотворів деякі назавжди закарбувалися в пам'яті глядачів: «**Людина із заліза**», «**Допит**», «**Життя як смертельна хвороба, що передається статевим шляхом**», «**Коханці моєї матері**».

Є авторкою багатьох колонок та низки інших праць: «**У зірок червоні пазури**» (1988), «**Мій любий Б.**» (2000), «**Щоденник 2001-2002**» (2017), «**Щоденник 2003-2004**» (2017), «**Щоденник 2005-2006**» (2018), «**Щоденник 2007-2010**» (2019).

Знялася в кількох європейських фільмах (французьких, німецьких).

Її виступи на концерті пам'яті Агнешки Осецької (1997) та ювілейному концерті Марека Грехути (2002), серед іншого, продемонстрували її талант співачки-актриси. Вона записала кілька альбомів з піснями, а також з декламаціями та записами книг.

За свою творчість отримала багато престижних нагород: Нагорода імені Збішека Цибульського, Нагорода першого ступеня Міністра культури і мистецтва, Золота качка для найпопулярнішої актриси, Золоті леви Гданська, Телекамера, Телемаска, Хрест кавалерії Французької республіки, Офіцерський хрест ордену відродження Польщі.

Корисні адреси інтернет-сторінок

https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Janda

<https://www.filmweb.pl/person/Krystyna+Janda-54/biography>

<https://janda.pl/content/13-krystyna-janda>

<https://filmpolski.pl/fp/index.php?osoba=111505>

<https://culture.pl/pl/tworca/krystyna-janda>

<https://film.wp.pl/krystyna-janda-6032123980477569c>

КАРОЛІНА КОМІНЕК-СКУРАТОВИЧ

Кароліна Комінек-Скуратович - представниця молодого покоління акторів, польська актриса театру, телебачення і кіно.

Народилася 27 квітня 1986 року в Стараховіце. Закінчила місцевий II загальноосвітній ліцей та Державну вищу театральну школу у Кракові (2008). Була професійно пов'язана з Театром ім. Я. Словацького у Кракові, співпрацювала з Краківською оперою та Театром STU у Кракові. Зараз живе і працює у Варшаві.

Будучи студенткою першого курсу Державної вищої школи театального мистецтва, дебютувала в головній ролі польської патріотки Данути Гелени Сідзікувни (псевдонім Інка), легендарної медсестри Армії Крайової, у телевізійній постановці «Інка 1946» (2006), яка принесла їй популярність і визнання критиків.

Наприкінці першого року навчання дебютувала на сцені Театру Державної вищої театральної школи у Кракові у виставі «Пророк милосердя», в якій зіграла головну роль Святої Фаустини разом з видатними акторами Старого театру в Кракові. Вже під час навчання була задіяна в Театрі ім. Юліуша Словацького в Кракові. Тут вона грала, зокрема, у виставах «Весілля» (2007), «Все життя дурні» (2007), «Дракула» (2008), а також «Макбет» і «Любов і гнів» (2009).

Популярність їй принесли головні ролі в художніх фільмах артиста і режисера Вільгельма Саснала: «Маготи» (2007), «Піг'ібек» (2008) та «Вища любов» (2010), а також головна жіноча роль у польсько-словацько-чесько-угорській суперпродукції «Летючий Кипріян» (прем'єра 2010 року).

Вибрані театральні ролі Кароліни Комінек **2002**: «Весілля» Мольєра – Людвізія, **2007**: «Весілля» Станіслава Виспяньського – Ханечка, **2007**: «Кайдашева сім'я» – Яніна, дочка Балуцького, **2008**: «Дракула» Брема Стокера – Люсі, **2008**: «Добра людина з Сечуана» – Шен Те III, **2009**: «Любов і гнів» Джона Осборна – Елісон Портер.

У свою чергу, найкращі її ролі в телевізійному театрі це **2006**: «Інка 1946» – Інка (Данута Седзікувна), **2006**: «Жінка з минулого» – Тіна, **2008**: «Ворог народу» – Петра, **2013**: «Щоденник пані Ханки» – Лені.

Зараз вона знімається у низці польських фільмів. Її вибрані ролі в кіносериалах це **2008**: «У добрі і злі», роль Сильвії, **2011**: «Варшавський договір», роль Касі, **2012**: «Лікарі», роль Ірени, **2012**: «Рецепт на життя», роль Касі, **2013**: «Без таємниць 3», роль Даґмари, **2013**: «Закон Агати», роль Юстини, **2013**: «Комісар Алекс», роль Анни Малек, **2017**: «Отець Матеуш», роль Агати Вальчак, **2019**: «Барви щастя», роль Мірки, **2019**: «Відлуння серця», роль Малґожати, **2020**: «За мене не бійся», роль Івони, **2023**: «Шпигунська бухта», роль Грети (прем'єра 7 січня 2024 року).

Корисні адреси інтернет-сторінок:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Karolina_Kominek

<https://rozastanco.com/karolina-kominek/>

<https://film.wp.pl/karolina-kominek-skuratowicz-6030947531448961c>

<https://fdb.pl/osoba/306192-karolina-kominek>

<https://echodnia.eu/swietokrzyskie/inka-ze-starachowic/ar/8271766>

ВЕСЛАВА ПАВЕЛЕЦЬ (1935–2020)

Веслава Павелець – випускниця торговельної школи, магістр педагогіки. Розпочала свою професійну кар'єру у видавничому відділі Заводу вантажних автомобілів, керуючи радіостанцією підприємства. Також працювала в редакції корпоративної газети «Будуємо автомобілі», нетривалий час – у відділі культури та освіти мерії міста. Була також директором Стараховіцької філії Воеводського будинку культури у Кельце. Протягом багатьох років вона організовувала яскраві та різноманітні культурні заходи у Стараховіце та в усій окрузі: виставки народної скульптури та регіонального мистецтва, конкурси читців, вистави аматорських театрів, зустрічі з цікавими людьми, відомими особами з театру та телебачення. Ця робота принесла їй не тільки повагу людей, але й велике коло друзів (у тому числі митців), яким вона допомагала в різних справах. На пенсії багато років брала активну участь у діяльності Університету третього віку. Належала до літературної та філософської секцій, була співорганізатором зустрічей, зборів та заходів. Також тривалий час відвідувала засідання Дискусійного книжкового клубу.

АЛЕКСАНДЕР ПАВЕЛЕЦЬ (1926–2022)

Александр Павелець – видатний стараховіцький краєзнавець, журналіст, редактор, автор багатьох газетних статей і книг про місто, з яким він був пов'язаний протягом кількох десятиліть свого насиченого життя, Почесний громадянин міста Стараховіце (2014).

Народився і виріс у місті Пільзне Жешувського воєводства. Закінчив Державну механічну гімназію в Ропчицях. Як технік-механік приїхав до Стараховіце, щоб влаштуватися на роботу на новий завод вантажних автомобілів. З цим заводом він був пов'язаний більшу частину свого трудового життя, працюючи в різних відділах і на різних посадах. Особливо значущою для нього була співпраця з тижневиком «Будуємо автомобілі», співзасновником і головним редактором якого він був протягом десяти років у 1970-х роках. Він також був ініціатором і співзасновником Товариства друзів Стараховіце.

Журналістська діяльність, а також попередня посада директора Будинку культури заводу та подальша робота в Міській раді дозволили йому здобути знань про місто та його мешканців і зібрати багатий архів фотографій, карт і документів. Протягом 25 років співпрацював зі «Стараховіцьким тижневиком». На його сторінках, починаючи з 1994 року, систематично публікував статті на історичну та суспільну тематику. Серія «Зі сторінок родоvodu» складалась з понад 1 000 випусків. Великою популярністю користуються також його книги, такі як: «Dziedzictwo Starzecha», «Potomkowie Starzecha», «Ze Starzechem w tle», «Z młotami i kowadłem w herbie», «W Starachowicach i okolicy», «Starachowice z przekazów i autopsji» (скани обкладинок вибраних публікацій автора можна знайти нижче).

КІНОТЕАТРИ В СТАРАХОВІЦЕ

KINOTEATR HELIOS CINEMA GALARDIA CENTER

Адреса вул. Кардинала Стефана Вишинського 14, 27-200 Стараховіце

Телефон 41 262 97 05

Факс: 41 252 72 06

e-mail:starachowice@helios.pl

Інформація:

індивідуальна: 41 273 11 22

групова: 41 273 17 73

Корисні посилання:

<https://www.helios.pl/44,Starachowice/OpisKina/>

KINOTEATR KULTURA

Адреса: Парк культури в Стараховіцах

вул. Радомська, 21

27-200 Starachowice

Телефон: +48 41 274 65 25

факс: +48 41 274 61 10

телефон каси: +48 41 274 25 68

електронна пошта: biuro@parkkultury.eu

Потрібні посилання:

<https://kino.starachowice.eu/>

<https://parkkultury.starachowice.eu/regulamin-i-cennik/>

<https://parkkultury.starachowice.eu/kontakt/>

Міська публічна бібліотека ім. Адольфа Дигасінського

у Стараховіце

Адреса

вул. Кохановського 5 27-200 Стараховіце

tel. /fax. 41-274-20-76

<https://e-mbp.pl/kontakt/>

<https://e-mbp.pl/zbiory/>

<https://e-mbp.pl/kategoria/galeria/>

Інші корисні лінки:

Назва	Адреса сторінки www
-------	---------------------

„Gazeta Starachowicka”	http://www.gazeta.org.pl
------------------------	---

Starachowice-Net informacja i rozrywka	http://starachowice-net.pl
--	---

Park Kultury	https://parkkultury.starachowice.eu/
--------------	---

„Tygodnik Starachowicki”	http://www.starachowicki.eu
--------------------------	---

Wirtualne Starachowice	http://www.wirtualnestarachowice.pl
------------------------	---

Загальна характеристика бібліотеки

Міська публічна бібліотека ім. Адольфа Дигасінського у Стараховіце (далі –МПБ) була створена з ініціативи мешканців міста за рішенням Муніципальної національної ради у Стараховіце-Вежбніках у 1947 році. Відкриття цього першого бібліотечного закладу відбулося 1 травня 1948 року. На той час вона налічувала 400 томів, подарованих мешканцями міста.

Динамічний розвиток бібліотечної мережі у Стараховіце відбувся у 1960-1970 рр. Бібліотека мала 8 філій та 4 бібліотечні пункти.

У 1990 році, в результаті подальших адміністративних змін у Польщі, бібліотека в Стараховіце стала установою місцевого самоврядування.

Протягом десяти років вона змінювала своє місце розташування, філії та бібліотечні пункти були ліквідовані. З 1996 року спостерігається повільна стабілізація щодо приміщень та чисельності мережі муніципальних бібліотек.

До її складу входять

- Головна бібліотека (читальний зал для дорослих з технічним фондом, науковий читальний зал з багатим краєзнавчим фондом та Інтернет-читальня, відділ комплектування та розвитку фондів, відділ інформації та пропаганди, фінансово-адміністративний відділ, виставкова зала МБП "Рефлекс").

- 6 бібліотечних філій (у тому числі для дітей, юнацтва та молоді).

Фонд бібліотеки налічує понад 74 000 примірників.

Пріоритет завжди надається заходам ПБП в Стараховіце, які популяризують читання: книжкові вечори (читання літературних творів); концерти (біографії композиторів, виконавців, музичні гіді); виставки (альбоми картин і фотографій), лекції (книжкова тематика). У бібліотеці відбуваються численні зустрічі з письменниками та художниками (вернісажі), лекції та бібліотечні уроки.

Вибрані фотографії з авторських зустрічей, зокрема, з Мацеєм Сембедою, Катажиною Зданович та Мареком Заґробельним, концертів, вернісажів образотворчого мистецтва та літературно-мистецьких уроків є скромною ілюстрацією культурних заходів, які проводять працівники бібліотеки. Фотографії заходів, організованих у бібліотеці, можна знайти нижче.

Музей природи і техніки Яна Паздури Ekomuseum у Стараховіце

Адреса

вул. Велькопецова, 1

27-200 Стараховіце

Головний вхід до музею знаходиться з вулиці Маршала Пілсудського 95 (автостоянка перед входом).

Для людей з обмеженими фізичними можливостями можливий вхід з вул. Великопецової 1.

Інформація та бронювання

Tel. 41 275 40 83

783 730 094

E-mail

mpt@ekomuzeum.pl

Корисні лінки:

<https://ekomuzeum.pl>

<https://ekomuzeum.pl/o-muzeum/#o-nas>

<https://ekomuzeum.pl/o-muzeum/#wystawy-stale>

Музей природи і техніки є важливим музеєм для Стараховіце. Він був створений у місті в 21 столітті за рішенням Стараховицької районної ради 1 січня 2001 р. На площі 8 гектарів розмістилися об'єкти двох доменних заводів, які ілюструють розвиток металургії та металургійної промисловості в 19 столітті на території Келецького регіону. Перша, старша, була введена в експлуатацію в 1841 році, друга, новіша, - в 1899 році.

До цих пам'яток належать: залізнична естакада, якою доставляли сировину на завод через бункери, водонапірна вежа та доменна піч, що працювала на коксовому паливі. Тут також знаходиться паровий двигун. Привабливими для відвідувачів є ретро-автомобілі, вироблені на заводі Star Truck Factory у Стараховіце: Star 20, позашляховик Star 266 R, який брав участь у 10-му ралі Париж-Дакар у 1988 році, залишки оригінального папамобіля, виготовленого на шасі Star 660 M2.

Що стосується давнього і сучасного світу природи, то устарому кінотеатрі "Котловня" була організована палеонтологічна виставка, яка включає колекцію скам'янілостей - слідів тварин, які жили 200 мільйонів років тому в Свентокшиських горах, реконструйовані тварини, моделі амфібій і рептилій у натуральну величину. Також в експозиції знаходиться реконструйоване поселення з димарями початку нашої ери (Археопарк).

У Музеї природи і техніки діє низка постійних виставок:

"Доменний завод 1841 року", "Доменна піч 1899 року", "Видобуток залізної руди", "Автомобільна техніка", "Палеонтологія", "Археопарк: стародавнє поселення чавуноплавильників, а також низка тимчасових виставок.

Освітні програми, реалізовані в Музеї природи і техніки в Стараховіце:

Загублений світ нашої Землі

Сова

Від праслов'ян до поляків

Залізне коріння

Див.

<https://ekomuzeum.pl/o-muzeum/#wystawy-stale>

Парк культури в Стараховіце

Адреса

вул. Радомська, 21

27-200 Starachowice

Телефон: +48 41 274 65 25

Факс: +48 41 274 61 10

Корисні посилання:

<https://parkkultury.starachowice.eu/>

Парк культури в Стараховіце є самоврядною культурною установою міста та гміни Стараховіце. Він вирізняється гарним розташуванням у межах міста на схилі поблизу парку та на тлі парково-лісової зелені. Нинішня будівля Парку культури (колишній Будинок культури заводу, Центр культури Стараховіце) була побудована за довоєнним архітектурним проектом 1938 року. Після Другої світової війни у 1947 році Стараховицький завод продовжив будівництво будівлі, яка у оригінальному вигляді пережила війну. Урочисте відкриття закладу під назвою "Будинок культури" відбулося 1 травня 1950 р. Патронат над цим музейним об'єктом взяв на себе Стараховицький завод (пізніше - Завод вантажних автомобілів «Зірка»).

Серед іншого, Парк культури здійснює свою статутну діяльність шляхом організації мистецьких, соціальних та культурних заходів та подій, а також шляхом проведення мистецької освіти. Наразі в Парку культури працюють різноманітні гуртки, студії та ансамблі, музичні та вокальні гуртки, Гітарна рок-школа, рок-гурти, ансамбль гітари, вокальний ансамбль "WiWaldi", студія вокальної пісні, хорова школа, фотостудія, танцювально-постановочний колектив "Плеяда", музичний театр на річці Кам'янка "Старахов'яни", школа скульптури (під час літніх та зимових канікул). Тут можна навчитися грати на акустичній гітарі, клавішних та барабанах.

Парк культури також є видавцем щомісячного журналу "Стараховіце. Хороша адреса".

Це установа, яка добре служить мешканцям, щоб вони могли брати участь у культурному житті міста в різних вимірах.

ZAŁĄCZNIKI DO POBRANIA

- 0.Wstęp do Modułu kulturowego UKR.doc (DOC, 34.5 KB)
- 1. Wiesław Myśliwski - notka biograficzna UKR.doc (DOC, 30 KB)
- 2A. Krystyna Janda -notka biograficzna UKR.doc (DOC, 41 KB)
- 3. Karolina Kominek projekt UKR.doc (DOC, 35 KB)
- 4. Wiesława Pawelec - notka projekt UKR.docx (DOCX, 13.51 KB)
- 5. Aleksander Pawelec notka projekt UKR.docx (DOCX, 14.74 KB)
- Kina w Starachowicach UKR.doc (DOC, 32 KB)
- Miejska Biblioteka Publiczna projekt UKR.doc (DOC, 61 KB)
- Muzeum Przyrody i Techniki UKR.doc (DOC, 33 KB)
- Park Kultury - projekt UKR.doc (DOC, 28.5 KB)

Wyślij e-mail

Wydrukuj

Pobierz PDF